

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 17.

Ljubljana, 1. kimovca 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Jožef Korošec — Škocijan: Nekaj o zborovanji čeških učiteljev v Pragi v dan 6., 7. in 8. vel. srpana 1891. — Št. Primožič — Postojina: Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici; kako bi se mogla ista preustrojiti, da bi dosegla svoj namen? — A. Fakin — Repentabor: Kako je v šoli gojiti ljubezen do materinsčine, rojstnega kraja in občne domovine — Književnost. — Listek. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Iz državnega zbora. Iz logaškega okraja. — Iz lilijskega okraja. — Iz kočevskega okraja. — Iz Tržica. — Od Kolpe. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Nekaj o zborovanji čeških učiteljev v Pragi v dan 6., 7. in 8. velikega srpana 1891.

⊙dkritosrečno moram reči, da sem težko pričakoval zborovanja, ker radovednost me je mučila tem bolj, ker sem si že dne 5. vel. srpana povčno ogledal sijajno in izborno razstavo šolskih predmetov v palači za šolstvo. Pozneje sem bil še večkrat v razstavi. Kaj vse se vidi, ne morem tu naštevati, le toliko si upam izreči, da češko učiteljstvo je storilo povsem, kar je moglo, ne le kar je dolžno.

Zborovanje zveze učiteljstva češkoslovenskega se je vršilo 6. vel. srpana po sledečem programu: 1.) Ob 8. uri zjutraj udeležba daritve sv. maše v cerkvi sv. Vojteha. 2.) Ob 9. uri pričetek zborovanja na „Žofinskim ostrovč“.

Udeležba učiteljstva češkega je bila velikanska, kakor so mi češki učitelji, vzlasti pa preprijazni in postrežljivi g. Lego, za-
trjevali, navzočnih je bilo vedno nad dva

tisoč učiteljev pri zborovanji. Vseh učiteljev, učiteljic, katehetov in prijateljev šoli je došlo iz Češke, Moravske in Šlezije, kakor tudi slovaških, slovenskih in hrvaških učiteljev do devet tisoč. Kot gostje so se udeležili zborovanja tudi nekateri slovenski učitelji in učiteljice. Hrvaški učitelji pa so se korporativno vsi udeležili zborovanja, kateri so bili namreč v Pragi.

V imeni praškega mesta je pozdravil goste v kratkem a jedernatem govoru g. dr. Eiselt. Na to je g. dr. Herold v daljšem govoru v imeni mladočeških državnih poslancev poudarjal, da se narod nadeja, da bodo češki učitelji ostali tudi nadalje zvesti onim principom, katerih so se doslej držali. Naglašal je, da je vodilo dosihdob poslance češke, kadar so imeli priliko podpirati želje in terjatve učiteljskega stanu, jedino le skrb za blagor pre-

važnega tega faktorja, katerega zaslug za razvoj in napredek naroda češkega ni moči dovolj poudarjati.

Hrvaški učitelj g. Fabkovič je v imeni slovenskih in hrvaških učiteljev pozdravil zbrane učitelje češke ter naglašal, da se čutijo južni Slovani s Čehi jedine v vseh političkih odnošajih, osobito pa v šolskih ter izreka, da je južnim Slovanom ideal češka narodna šola.

Državni poslanec češki, g. Sokol, je na to govoril o prvi resoluciji:

1.) O vychování a vyněování naboženském a mravním ve školách obecných.

Zapopadek govora je primerno sledeči: Potrebam naroda češkega zadošča le taka šola, katera je pristopna in pravična vseh veroizpovedanj učencem in katera jedina odgovarja državnim osnovnim zakonom, ki določajo in ustanovljajo svobodo v verskih stvaréh. Nadalje pravi resolucija: Ker se je nadzorovanje verskega pouka v ljudski šoli prepustilo zaupnikom cerkvenim, upravičena je terjatev, da nadzorujejo pouk v drugih predmetih posvetni strokovnjaki, v prvi vrsti učitelji ljudskih in meščanskih šol. (Pritrjevanje in ploskanje.)

Druga točka dnevnega reda je bila resolucija: 2.) O vychově dospívající mládeže dívčí. O tem predmetu je govoril g. Tučak iz Plzna. Njegov govor bil je večkrat odobravan. Na to sta se prečitali obe resoluciji in jednoglasno sprejeli.

Tretja točka dnevnega reda je bila 3.) O zařízení „Ustřední jednoty filantropické v Čechách“. Govoril je o tem jeden meščanski učitelj v občno zadovoljnost.

Ob dveh popoldne bil je sijajen banket v dvorani na „Žofině“. Udeležilo se ga je tudi pet slovenskih in več hrvaških učiteljev in učiteljic.

Vseh slovenskih učiteljev in učiteljic je bilo iste dni 16 v „zlaty Prahy“. Da so šlovenske in hrvaške učitelje povsod na vsakojake načine odlikovali, ni mi potreba še posebej omenjati.

Obeda se je vdeležilo nad 500 učiteljev. Ko bi bilo prostora, udeležilo bi se jih bilo več. Med skupnim obedom je proizvajala godba razne krasne češke skladbe, med drugimi komadi tudi naš „Naprej zastava slave“.

Posebno pa nam je ugajal čveterospev čeških učiteljev, kateri so jako težke komade z lahkoto in preciznostjo prednašali, da smo kar strmeli. Pri obedu je napil g. Sokol, državni poslanec, češkemu učiteljstvu, rekši, da češko učiteljstvo sme biti ponosno, da je storilo svoje stanovske dolžnosti, da je divna izložba tako rekoč njih delo. Pozabil pa tudi ni gostov, kateri so prišli iz juga, da se razveseljujejo razstave in napredka.

Odzdravljal je v imeni čeških učiteljev g. Tučak, v imeni hrvaških učiteljev g. Trstenjak in v imeni slovenskih učiteljev g. Zega, nadučitelj v Kanalu na Goriškem. Naudušenost je bila velikanska. Govornike so po dvorani nosili. Po obedu so se prečitali razni telegrami, kojih je mnogo došlo iz raznih slovanskih pokrajin. Tudi iz slovenskih pokrajin došlo jih je sedem.

Od čeških učiteljev moramo se slovenski učitelji vzlasti učiteljice učiti ljubezni in požrtovalnosti do ljubega nam naroda.

Nekaj me je posebno oveselilo v češki zemlji, namreč, da so vse učiteljice odgojene v pravem narodnem duhu. Kdor čuti z narodom, tisti tudi deluje za narod. Češka narodna šola, češki učitelji in učiteljice naj nam bodo vzor, pravi ideal.

V dan 7. vel. srpana je imela zveza učiteljska zborovanje v veliki dvorani „Meštánske besede“. Volili so novi odbor, odseke itd. Program je bil sličen zborovanju naše „Zveze“.

V dan 8. vel. srpana so si skupno učitelji češki ogledovali znamenitosti „zlate“ Prage.

Omenim naj še, da smo učitelji po jako znižani ceni dobivali vstopnice v razstavo, razne muzeje itd. Vsak seveda je moral

imeti legitimacijo, kojo mu je dal osrednji odbor „Učit. zveze“.

Blagorodni g. Lego pa je preskrbel legitimacije, s kojimi smo dobili po jako nizki ceni stanovanje. Lepa hvala mu.

Ne smem pa še pozabiti učiteljice gospice Sokolove, rodoljubne hčerke dr-

žavnega poslanca, katera je drage volje blagoizvolila nekaterim Slovincem in Hrvatom razkazovati zgodovinske znamenitosti praške. Srčna hvala ji!

Spomin na Prago ostane brez dvombe vsakemu obiskovalcu neizbrisen.

Jožef Korošec — Škocijan.

Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici; kako bi se mogla ista preustrojiti, da bi dosegla svoj namen?

(Konec.)

Kakor je visoko naučno ministerstvo, uvidevši, da vsakdanje ljudske šole praktičnim potrebam kmetškega stanu nikakor ne zadostujejo, izdalo dné 3. listopada 1875. l. št. 15., 690 ukaz za ustanovitev kmetških nadaljevalnih šol, tako je izšel dné 10. mal. travna 1885. l. pod št. 1985 v § 10. zakona dné 2. vel. travna 1883. l. utemeljen ukaz vis. naučnega ministerstva glede ustanovitve nadaljevalnih šol za deklice. S tem naj se, kakor ukaz sam prizna, mnogobrojnim željam selskih prebivalcev ustreže. Tedaj tudi deklicam treba isto tako stanovske izobrazbe. Seveda bi imel ta pouk popolnoma drug značaj, nego pri dečkih. Predmetje ostanejo sicer isti, le obseg bi se individualnim potrebam deklic priredil. Kakor smo pri dečkih kmetijstvo za jedro pouka postavili, tako bodi za deklice gospodinjstvo ono središče, kojemu naj se ostalo priklopi. Gradivo se bode moralo gledé na malo število ur na najpotrebnejše skraćiti; 2 uri bodeta le komaj zadostovali za čitanje, spisje in računstvo. Kje pa dobiti čas za prepotrben pouk v ročnih delih? Treba bo vsekako za ta pouk jedno uro pridjati tako, da bi imele deklice 3 ure ponavljalnice. Sledi naj tu tedaj — učni načrt za deklice v ponavljalnici:

1.) Čitanje (1 uro na teden): Temeljni nauki pametne vzgoje v obliki narodnih rekov, povestij in kratkih spisov.

Najnavadnejša domača zdravila. Prva pomoč pri nezgodah. Red. O živilih. Zelenjadarstvo. Perutnistvo. Nekaj o lepotičnem vrtnarstvu. Poselski red. Iz zemljepisa in zgodovine, kakor pri dečkih.

2.) Spisje ($\frac{1}{2}$ ure na teden): pisma, spričevala.

3.) Računstvo ($\frac{1}{2}$ ure na teden): Izračunavanje cen. Gospodinjski zapiski in računi. Posebno goji naj se računavanje na pamet s prehitljeji.

4.) Ročna dela (1 uro na teden): Pletenje, šivanje, krpanje, pikrojevanje priprostih oblek in perila.

Prednost tacega pouka pred dosedanjim je očevidna. Poleg vsega se tacega pouka z dobrim vspehom udeleže tudi slabejši učenci, da le čitati, pisati in računjati umejo. Kdor pa teh vednostij in spretnostij še nima, ta pa spada v vsakdanjo šolo. K boljšim uspehom pripomogla bi tudi praktična vrednost predmetov. Dočim je pri prostemu človeku težko umeti, pokaj se otroci v ljudski šoli učé risanja, ko se še celo v nekaterih boljših krogih goje predsodki proti pouku v telesnih vajah, je pouk, kakor prej izražen, tako očevidno potreben, da bi se ga tudi otroci sami zpoznavši njegovo korist, marljivo poprijeli. Ker otroci ponavljalnico v največ slučajih po 2 leti obiskujejo in ker bi se tvarina leto za letom ponavljala to pa le za to, ker oddelkov ne kaže ustanovljati, bi tudi slabejši učenci dospeli do